

A „PAJZS-79” hadtápbiztosítása vezetésének tapasztalatai a koalíciós összetételű hadosztály hadtáptörzsnél

Skrabán László alezredes

1. A koalíciós állományú hadosztály hadtáptevékenységét illetően, a teljesség igénye nélkül

Az 1979 május elején végrehajtott hadgyakorlat hadtápbiztosítása jelentőségének és tapasztalatainak méltatására nem vállalkozhatom. E cikk keretében azonban össze kívánom foglalni a koalíciós összetételű hadsereg első támadó hadművelete első lépcsőjében főirányban ütközetbevetett – csehszlovák gépesített lövészrezzel megerősített – magyar gl. hadosztály hadtápbiztosítása vezetésének főbb tapasztalatait.

A hadosztály hadtáp az előljáró hadtáptörzstől még a hadműveleti szétbontkozás előtt megkapott előzetes intézkedésnek megfelelően megkezdte az előrevonás, VÁK és a határbiztosítás feladatai hadtápbiztosítása kérdéseinek megszervezését. Ezen belül pontosították, kiegészítették és elkezdtek feldolgozni a meglevő adatokat; előkészületeket tettek a PK-i és hadtápelhatározáshoz szükséges döntések érdekében; tájékoztatták az alárendelt hadtápegységeket és hadtáptörzseket; egyszóval megkezdtek a végrehajtás irányítását, ellenőrzését és segítését.

A hadosztály hadtáptörzs feladatvételére – a feltételezett hdm-i szétbontkozás után – készenlétét a meghatározott időre elérte. A HVP munkáját megszervezték, a feladatokat személyre menően leszabályozták.

A feladat vételéhez a PK HTPH jól felkészült operatív csoporttal a HOPK vezetési pontján részt vett a parancsnok harcászati tájékoztatóján, ahol már előzőleg megismerték az előljáró hadtápbiztosítást. A feladatbiztosítást követően intézkedett a halasztást nem tűrő feladatok alárendeltek részére történő megszabására és a HVP tájékoztatására. Röviden jelentett a HOPK-nak, melyben kiemelte a batárbiztosítás és az áttörés lőszerbiztosítását. Ez a két alapvető szempont kifejezésre jutott a HOPK elhatározásában is. Ezzel párhuzamosan a HVP-n – HTP TÖF irányításával – irányították a folyamatban levő hadtápfeladatok végrehajtását a szolgálati ág-főnökök pontosították a számvetéseket, a tervező-szervező tiszt a tervtérképen rögzítette az előljáró hadtápbiztosítást stb. A htp. operatív csoport a feladatbiztosítás során fő figyelmét a harc feladat céljának, jellegének és tartalmának megértésére, a megerősítő, határbiztosítást végrehajtó csehszlovák gl. e. helyzetének tisztázására összpontosította.

Miután a HOPK H-ján – a PK-nak – megszabta az alárendelt csapatok harcadatait, a PK HTPH röviden ismertette a feladatok hadtápbiztosítására hozott elhatározás vonatkozó kérdéseit. A hadosztály H-ról a HVP-re történő visszaérkezéskor – a TÖF jelentésének meghallgatása után – ismertette elhatározását, majd röviden megszervezte a hadtápbiztosítás feladatai végrehajtása rendjét, módszerét, határidőket, valamint a végrehajtás feltételeit. A hadtápbiztosítás formába öntését személyesen hajtotta végre, majd a TÖF-nek meghatározta a ki-
vonatok híradóeszközökön történő azonnali továbbítását. A hadtápbiztosítás vezetésének kiemelkedő része az volt, amikor a PK HTPH segítőkkel kiszállt a cseh-szlovák gl. e. HVP-re és minden segítséget megadott a határbiztosító gl. e. maradóktalán hadtápbiztosításához.

A feladat végzésekor több elvi és gyakorlati kérdést pontosítottak, értelmeztek, mint pl.:

- a HO HTP I. lépcsőjének működése;
- a sebesültek hátraszállítása;
- az emelt szintű, nagytömegű lőszerkészletek szállítása;
- az EVO-k egészségügyi biztosítása stb.

Ez alkalommal is volt lehetőség a személyes baráti-emberi kapcsolatok fejlesztésére, egymással való kölcsönös ismerkedésre, az orosz nyelvkészség fokozására. Ezzel tovább erősödött a szövetséges csapatok hadtápjával való szoros és baráti együttműködés, az egymás kölcsönös segítése feltételeinek megteremtése.

Ezalatt az idő alatt a HVP-n szervezetteren végezték a tervező-szervező érdemi munkát. A tervező munka során az áttörést végrehajtó egységek részére helyesen, magasabb fogyasztási normákat határoztak meg. Az anyag utanszállításokat ennek megfelelően a fontossági sorrendben tervezték meg. Biztosították, hogy a TEK lőszerükséglete a TASK-be időre kiszállításra kerüljön, melynek érdekében a saját és előjáró szállítóeszközeivel tervszerűen, jól manővereztek. Az egészségügyi biztosítást az EVO-k, majd az áttörésben résztvevőkre összpontosítva szervezték meg. A ho. htp. a technikai és egyéb fegyvernemi törzsekkel, a hadtápbiztosítás fő feladatainak időre és szervezetteren történő megvalósítása érdekében, kölcsönösen jó együttműködést valósítottak meg.

A jól szervezett, párhuzamosan folytatott tervező munka biztosította a htp. készenlétének elérését, a ho. egységei meghatározott anyagi készletekkel való feltöltését, a harc hadtápbiztosítása vezetéséhez jó színvonalú okmányok kidolgozását.

A hadtápbiztosítás megszervezése és végrehajtása folyamán nagy figyelmet fordítottak az időelosztásra, illetve annak tervszerű felhasználására. Az információgyűjtést, továbbítást és feldolgozást folyamatosan végezték. Pl. az információgyűjtést a hadtáptörzs szintjén és szolgálati áganként centralizáltan végezték. A helyzetre vonatkozó adatok gyűjtését, rögzítését és tanulmányozását a harctevékenység megkezdése előtt, s annak egész időszakában a HTP TÖF közvetlen irányításával megszakítás nélkül végezték. A helyzetben bekövetkezett változásokra gyorsan reagáltak, operatív intézkedéseket fogantatosítottak, elsősorban a saját hadtápalgységeik tevékenységét szervezték, irányították.

A feladatok megfogalmazásában, a végrehajtás irányításában ellenőrzésében és segítségnyújtásban a hadtáptörzs szinte minden beosztottja – szakterületének megfelelően – nagyfokú szervezetterességről, jó felkészültségről és a hadtápbiztosításban kialakult jó módszerekről tett tanúbizonyságot.

A gyakorlat egyik jelentős és kiemelkedő mozzanata a seregtest szinten szervezett htp. együttműködés végrehajtása volt.

A HDS PK HTPH együttműködési utasításának megfelelően a magasabbegység-hadtáptörzs az együttműködés megszervezése és végrehajtása során fő figyelmét a megerősítésként átalárendelt csehszlovák gl. ezredre összpontosította, melynek keretében pontosították:

- az előjáró hadtáptintézkedés értelmezését;
- a hadtápegységek, -algcsoportok elhelyezkedését, csoportosítását;
- az után- és hátraszállítási útvonalakat;
- az egészségügyi biztosítás területén a sebesültek kiürítésének rendjét;
- a tömegpusztító fegyverek elleni védelem rendszabályait, a következmények htp. felszámolását stb., majd kölcsönösen tájékoztatták egymást a kialakult helyzetről és pontosították az anyagi készleteket. Ezzel egy időben a HTP TÖF tisztázta a szomszéd összefegyvernemi magasabbegységek PK HTPH-ivel az együttműködés kérdéseit. A saját összefegyvernemi törzsszel, a PK TECHN és az FVSZF-el az együttműködés problémáit is folyamatosan végrehajtották.

A gondosan előkészített és folyamatosan biztosított együttműködés biztosította a hadosztály hadtáp részére a feladatok szervezett idő végrehajtását.

A jól szervezett, párhuzamosan folytatott tervező-szervező munka biztosította a magasabbegység hadtáp készenlétének – meghatározott időre történő – elérését, az egységek előírt szintű anyagi készletekkel való feltöltését, a harc hadtápbiztosítása vezetéséhez megfelelő színvonalú okmányok kidolgozását.

Összegezve a tapasztalatokat az alábbi gondolatokat lehet kiemelni:

- a magasabbegység-hadtáptörzs fő figyelmét a kialakult helyzetről való tájékozódásra, az előjárói intézkedésekre, valamint a megerősítők helyzetére, az ellátásban és kiürítésben részt vevő eszközök előkészítésére a fő feladatot végrehajtó egységekre összpontosította; olyan kérdésekre, mint az anyagi eszközök utánszállítása, a tömeges anyagkiadás és rakodás, a tömegpusztító fegyverek elleni védelem, a következmények felszámolásának leghatékonyabb módszere, őrzés-
védelem stb.;

- felkészültek a csapások nyomán sikeresen tért nyerc csapatok azonnali követésére és maximális biztosítására, az ellenséges csapatok következményeinek gyors felszámolására, a következmények felszámolásának vezetésére, a hadtápbiztosítás rendjének pontosítására, valamint a hadtápbiztosítás újjászervezésére;

- megkülönböztetett figyelmet fordítottak a csehszlovák gl. ezred, a határ-
biztosítás, az áttörés, valamint a széles víziakadály leküzdése hadtápbiztosítása tervező-szervező munkájára.

A magasabbegység hadtáptörzsének igen erős oldala volt a feladatok lehető legjobb színvonalon történő megoldása érdekében kifejtett nagy aktivitása és érdemi munkára való törekvése, a szervezettsége. Nagy figyelmet fordítottak a szövetséges csapatok képviselőivel való jó együttműködésre, a korábbi tapasztalatok hasznosítására.

A fegyelmezett, pontos, szigorú, de jó légkörben végrehajtott munka tovább növelte a magasabbegység hadtáptörzsének jártasságát a harc hadtápbiztosítása megszervezésében és vezetésében.

2. Nébány általánosítható tapasztalatról

A harctevékenység hadtápbiztosítását illetően:

E vonatkozásban a kitűzött cél az volt, hogy növekedjen a részt vevő PK HTPH-ek és hadtáptörzsek felkészültsége a koalíciós összetételű hadosztály és alárendelt egységek hadtápbiztosítása vezetésében és végrehajtásában.

Megállapítható, hogy a „PAJZS-79” gyakorlat hadtápfeladatainak teljesítésével tovább nőtt a hadosztály- és ezredtörzsek felkészültsége és készsége a koalíciós állományú harctevékenység hadtápbiztosításának megszervezésében és vezetésében, fokozódott a hadtápalgységek tábori kiképzettsége és szakmai feladatai gyakorlati megoldásában való jártassága.

A hadosztály hadtáptörzsére jellemző volt, hogy az egyes kérdések feldolgozásán túl nagy figyelmet fordítottak a törzs munkájának megszervezésére, a koalíciós összetételű hadosztály hadtápvezetésével kapcsolatos gyakorlati problémák, kiemelten az együttműködés kérdéseinek tisztázására, az áttörésben részt vevő gl. ezred hadtápbiztosításának megszervezésére.

A hadosztály és ezred hadtáptörzsek tevékenységében a tudatosság, operatívítás és az a törekvés volt jellemző, hogy a szövetséges hadosztály és ezred hadtáptörzsekkel jó együttműködést valósítanak meg és a gyakorlaton biztosítják: bonyolult körülmények között is az egységek folyamatos és megbízható ellátását.

A tapasztalatok azt bizonyították, hogy a hadtáptörzsek képesek a koalíciós összetételű csapatok hadtápjával való szoros és baráti együttműködésre, egymás kölcsönös segítésére.

Különösen jellemző volt a hadosztályparancsnok hadtáphelyettesek (magyar és csehszlovák) tevékenységében a HDS PK HTPH együttműködési intézkedésének feldolgozása során az egyes kérdések részletes tisztázása, az áttörésben részt vevő csapatok hadtápbiztosításának megszervezésére. A koalíciós partnerek közötti együttműködés során a legkedvezőbb tapasztalatokat az a módszer eredményezte, amikor a hadosztályparancsnok hadtáphelyettese valamennyi érintett koalíciós partner részvételével személyesen a helyszínen pontosította az együttműködés kérdéseit, ahol biztosítási feladatként és szolgálati áganként egyeztettek az egymáshoz kapcsolódó feladatokat.

Úgy gondolom, hogy itt és ezen a helyen, meg kell említeni a szövetséges törzsekhez és csapatokhoz beosztott összekötő tisztek tevékenységét. A különböző szövetséges törzsekhez és alakulatokhoz kijelölt összekötő tisztek felkészítésére a gyakorlatvezetőség hadtáptörzse kiemelt figyelmet fordított. Az MN hadtáppálmányából a szövetségesekhez vezényelt összekötő tisztek fontos szerepet töltek be a tényleges ellátás megszervezésének és végrehajtásának elősegítésében azáltal, hogy kellő helyismerettel rendelkeztek. Figyelemre méltó munkát végeztek – a nyelvi nehézségek áthidalásán túl – az előjáró hadtáptétekezések értelmezésében és feldolgozásában. Az előjáró törzsek közötti összeköttetés és a nemzeti sajátosságokból adódó esetleges különbségek értelmezésében, egyeztetésében. Tevékenységükkel jól szolgálták a szövetséges csapatok és törzsek személyi állománya tájékoztatását, esetenként a helyi szervekkel, a lakossággal való kapcsolattartást, illetve együttműködést.

Eredményes munkájukkal hozzájárultak az MN hadtáp tekintélyének erősítéséhez, a Varsói Szerződés tagállamai hadtápjai közötti barátság és együttműködés elmélyítéséhez.